

Generální konference Mezinárodní organizace práce,

poté, co se seznámila s názory hlav států, viceprezidentů ministerských předsedů a všech ostatních účastníků vrcholné schůzky MOP o globální krizi pracovních míst,

poté, co obdržela návrhy předložené výborem konference zabývajícím se reakcí na krizi,

po zvážení důležité role, kterou má Správní rada a Mezinárodní úřad práce při provádění rezolucí přijatých konferencí,

majíc na zřeteli Program důstojné práce a Deklaraci o sociální spravedlnosti pro spravedlivou globalizaci, které vyznačují cestu pro zvládnutí sociální dimenze globalizace,

přijímá dne devatenáctého června roku dva tisíce devět následující rezoluci.

Zotavení z krize: Globální pakt o pracovních místech

I. Na krizi reagovat důstojnou prací

1. Globální ekonomická krize a její důsledky znamenají, že svět stojí tváří v tvář dlouhodobému zvyšování nezaměstnanosti, prohlubující se chudobě a nerovnosti. K oživení zaměstnanosti obvykle dochází až několik let po ekonomickém oživení. V některých zemích pouhé dosažení dřívějších úrovní zaměstnanosti nebude stačit k tomu, aby účinně přispělo k silné ekonomice a k dosažení důstojné práce pro ženy a muže.
2. Dochází k zániku podniků a úbytku zaměstnanosti. Zaměření na tuto situaci se musí stát součástí jakékoli komplexní reakce.
3. Svět musí fungovat lépe.
4. Existuje potřeba zvolit koordinovaná politická opatření s cílem posílit národní a mezinárodní úsilí soustředěné na pracovní místa, udržitelné podnikání, kvalitní veřejné služby, ochranu lidí a současně zachovat jejich práva a podpořit jejich hlas a účast.
5. To přispěje k ekonomickému oživení, spravedlivé globalizaci, prosperitě a sociální spravedlnosti.
6. Svět by měl být po krizi jiný.
7. Naše odpověď by měla přispět k spravedlivé globalizaci, zelenější ekonomice a rozvoji, který bude účinněji vytvářet pracovní místa a udržitelné podniky, respektovat práva pracovníků, podporovat rovnost žen a mužů, chránit zranitelné lidi, pomáhat zemím při poskytování kvalitních veřejných služeb a umožnit zemím splnit rozvojové cíle milénia.
8. Vlády a organizace zaměstnanců a zaměstnavatelů se zavazují ke spolupráci s cílem přispět k úspěchu Globálního paktu o pracovních místech. Program důstojné práce vyhlášený Mezinárodní organizací práce vytváří rámec pro tuto odpověď.

II. Zásady pro prosazení oživení a rozvoje

9. Všechny aktivity musí být vedeny snahou splnit Program důstojné práce a závazky, které přijala MOP a její členové v Deklaraci o sociální spravedlnosti a spravedlivé globalizaci v r. 2008. Nyní zde vytyčujeme rámec pro nastávající období a zdroje pro praktickou politiku prováděnou multilaterálním systémem, vládami, zaměstnanci

a zaměstnavateli. To zajistí vazbu mezi sociálním pokrokem a ekonomickým rozvojem a zahrnuje to následující zásady:

- (1) přednostně věnovat pozornost ochraně a růstu zaměstnanosti prostřednictvím udržitelných podniků, kvalitních veřejných služeb a budování odpovídající sociální ochrany pro všechny, která se musí stát součástí trvalého mezinárodního a národního úsilí na pomoc oživení a rozvoji. Opatření by měla být provedena rychle a koordinovaně;
- (2) zvýšit podporu poskytovanou zranitelným ženám a mužům tvrdě zasaženým krizí, včetně mladých lidí, kterým hrozí riziko, lidí s nízkými mzdami, s nízkou kvalitací, pracovníků v neformální ekonomice a migrujících pracovníků;
- (3) zaměřit se na opatření k zachování zaměstnanosti a usnadnit přechod z jednoho pracovního místa na jiné a podporovat také přístup na trh práce pro ty, kteří práci nemají;
- (4) zřídit nebo posílit účinné veřejné služby zaměstnanosti a další instituce trhu práce;
- (5) zvýšit rovnost přístupu a příležitostí pro rozvoj dovedností, kvalitní odborný výcvik a vzdělávání na podporu oživení;
- (6) vyhnout se protekcionistickým řešením a také zhoubným následkům deflační mzdové spirály a zhoršování pracovních podmínek;
- (7) prosazovat základní standardy práce a další mezinárodní standardy práce, které podporují ekonomické oživení a rozvoj pracovních míst a snižují nerovnost žen a mužů;
- (8) angažovat se v sociálním dialogu jako je tripartita a kolektivní vyjednávání mezi zaměstnavateli a pracovníky, které představují konstruktivní postupy směřující k maximalizaci účinku protikrizových opatření a plnění potřeb reálné ekonomiky;
- (9) zajistit, aby krátkodobá opatření byla v souladu s trvalou udržitelností ekonomického a sociálního rozvoje a životního prostředí;
- (10) zajistit synergické působení státu a trhu a účinnou a výkonnou regulaci tržního hospodářství včetně právního a regulatorního prostředí, které umožní zřizování a udržitelnost podniků a podpoří tvorbu pracovních míst ve všech odvětvích; a
- (11) MOP by se měla ve spolupráci s dalšími mezinárodními organizacemi, mezinárodními finančními institucemi a ekonomicky vyspělými zeměmi zasazovat o posílení společného postupu a prohloubení rozvojové pomoci a podpory pro nejméně rozvinuté země, rozvojové a industrializující se země, které mají omezený prostor pro fiskální a další politická opatření reagující na krizi.

III. Reagovat cestou důstojné práce

10. Shora uvedené zásady tvoří obecný rámec, který jednotlivým zemím umožní formulovat balík politických opatření odpovídající jejich situaci a prioritám. Těchto zásad by rovněž měly dbát a řídit se jimi mnohostranné instituce. Níže jsou uvedeny některé konkrétní možnosti státní politiky.

Urychlit tvorbu zaměstnanosti, oživit tvorbu pracovních míst a podpořit udržitelné podniky

11. Aby se snížila dlouhodobá nezaměstnanost a rostoucí neformálnost práce, což je obtížné zvrátit, musíme podporovat tvorbu pracovních míst a pomáhat lidem dostat se do zaměstnání. Abychom toho dosáhli, dohodli jsme se, že postavíme cíl plné a

produktivní zaměstnanosti a důstojné práce do centra protikrizových opatření. Tato opatření mohou zahrnovat:

- (1) rozšíření účinné poptávky a pomoc zachování úrovně mezd, včetně cestou makroekonomických stimulačních balíčků;
- (2) pomoc uchazečům o zaměstnání tím, že:
  - (i) budeme provádět účinnou a správně zaměřenou aktivní politiku trhu práce;
  - (ii) posílíme kompetenci a zvýšíme zdroje, které mají k dispozici služby zaměstnanosti tak, aby uchazeči o zaměstnání dostali účinnou podporu a tam, kde spolupracují se soukromými agenturami zaměstnanosti, zajistíme, že budou poskytovány kvalitní služby a respektována práva; a
  - (iii) budeme provádět programy odborného vzdělávání a školení k podnikání pro námezdní zaměstnání i samostatnou výdělečnou činnost;
- (3) investice do rozvoje dovedností zaměstnanců, zvyšování kvalifikace a rekvalifikací s cílem zlepšit zaměstnatelnost, zejména pro ty, kteří ztratili nebo jsou ohroženi ztrátou svého zaměstnání, a pro zranitelné skupiny;
- (4) omezení nebo zabránění ztrátě zaměstnání a podporu podnikům, aby si mohly udržet svou pracovní sílu pomocí promyšlených programů prováděných cestou sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání. K těm by mohlo patřit sdílení pracovních míst a částečné dávky v nezaměstnanosti;
- (5) podporu tvorby pracovních míst ve všech odvětvích ekonomiky při uznání multiplikačního účinku cílených programů;
- (6) uznání příspěvku malých a středních podniků a mikropodniků k tvorbě pracovních míst a prosazení opatření, včetně podpory přístupu k dostupnému úvěru, která zajistí příznivé prostředí pro jejich rozvoj;
- (7) uznání, že družstva vytvářejí pracovní místa v našich komunitách, ať již jde o velmi malé provozovny nebo o velké nadnárodní korporace, a že si zaslouží vhodnou podporu podle svých potřeb;
- (8) použití programů záruky veřejných prací k zajištění dočasného zaměstnání, provádění veřejných programů práce pro zvládnutí naléhavých potřeb a jiné programy přímé tvorby pracovních míst, které budou dobře zaměřeny a zahrnou i neformální ekonomiku;
- (9) zajištění podpůrného regulatorního prostředí, které bude příznivé pro tvorbu pracovních míst cestou zakládání udržitelných podniků a jejich rozvoje; a
- (10) zvýšení investic do infrastruktury, výzkumu a vývoje, veřejných služeb a „zelené“ výroby a služeb, což jsou důležité nástroje pro tvorbu pracovních míst a stimulaci trvale udržitelné ekonomické aktivity.

Budovat systémy sociální ochrany a chránit lidi

12. Trvale udržitelné systémy sociální ochrany na pomoc zranitelným lidem mohou zabránit zvýšení chudoby, působit proti sociálnímu strádání a současně také pomáhají při stabilizaci ekonomiky a při udržení a podpoře zaměstnatelnosti. V rozvojových zemích mohou programy sociální ochrany také zmírnit chudobu a přispět k národnímu ekonomickému a sociálnímu rozvoji. V situaci krize mohou být vhodná krátkodobá opatření s cílem pomáhat nejvíce zranitelným lidem.

- (1) Země by podle své potřeby měly zvážit následující opatření:
  - (i) zavádění programů poskytování příspěvků v hotovosti pro chudé ke splnění jejich naléhavých potřeb a ke zmírnění chudoby;
  - (ii) zavádění odpovídající sociální ochrany pro všechny na základě základní minimální úrovně sociální ochrany, zahrnující například: přístup k zdravotní

péči, zajištění příjmu pro staré lidi a osoby se zdravotním postižením, dětské přídatky a jistotu příjmu kombinovanou s veřejnými programy záruky zaměstnání pro nezaměstnané a chudé pracovníky;

- (iii) rozšíření doby a pokrytí podpory v nezaměstnanosti (ruku v ruce s relevantními opatřeními k zajištění pobídek k práci s přihlédnutím k realitě národních trhů práce);
  - (iv) zajištění, že dlouhodobě nezaměstnaní zůstanou v kontaktu s trhem práce, například cestou rozvoje dovedností ke zvýšení zaměstnatelnosti;
  - (v) poskytování záruk minimálních dávek, zejména v zemích, kde důchodové nebo zdravotní pojišťovny nebudou mít dostatek zdrojů k tomu, aby pracovníci byli odpovídajícím způsobem chráněni, při zvážení toho, jak lépe chránit úspory pracovníků v budoucí konstrukci soustav; a
  - (vi) poskytnutí odpovídajícího pokrytí pro dočasné pracovníky a pracovníky s nepravidelným zaměstnáním.
- (2) Všechny země by měly pomáhat zranitelným skupinám, které jsou nejvíce postiženy krizí, cestou rozvoje dovedností a prosazením práv na rovnost a nediskriminaci.
- (3) Aby se zabránilo deflační mzdové spirále, měly by se stát vodítkem tyto prostředky:
- sociální dialog;
  - kolektivní vyjednávání;
  - zákonem stanovené nebo dojednané minimální mzdy.

Minimální mzdy by měly být pravidelně přezkoumávány a upravovány.

Vlády, jakožto zaměstnavatelé a zadavatelé veřejných zakázek, by měly respektovat a prosazovat dojednané mzdové sazby.

Součástí tohoto úsilí by mělo být zmenšování rozdílů v odměňování žen a mužů.

13. Země, které mají vybudované a účinně prováděné systémy sociální ochrany, mají cenný vnitřní mechanismus působící ke stabilizaci jejich ekonomik a k potírání sociálních důsledků krize. Tyto země mohou mít potřebu posílit existující systémy sociální ochrany. Prioritou pro jiné země je splnit naléhavé potřeby a současně budovat základy pro solidní a účinnější systémy.

Posílit respektování mezinárodních pracovních standardů

14. Mezinárodní standardy práce vytvářejí základnu a podporu práv při práci a přispívají k budování kultury sociálního dialogu, která je užitečná zejména v dobách krize. Aby se zabránilo spirále snižující se úrovně pracovních podmínek a aby se urychlilo oživení, je zvláště důležité uznat, že:
- (1) Respektování základních principů a práv při práci je kriticky důležité pro lidskou důstojnost. Je také rozhodující pro oživení a rozvoj. V důsledku toho je nutné:
    - (i) zvýšit bdělost s cílem dosáhnout eliminace a prevence většího použití různých forem nucené práce, práce dětí a diskriminace v zaměstnání; a
    - (ii) zvýšit respekt pro svobodu sdružování, právo na organizování a účinné uznání práva na kolektivní vyjednávání, což je mechanismus, který umožňuje produktivní sociální dialog v dobách zvýšeného sociálního napětí, a to ve formální i neformální ekonomice.
  - (2) Kromě základních úmluv jsou relevantní i mnohé další mezinárodní úmluvy a doporučení v oblasti práce. Patří k nim instrumenty MOP týkající se politiky zaměstnanosti, mezd, sociálního zabezpečení, pracovních vztahů, skončení pracovního poměru, administrace a inspekce práce, migrujících pracovníků,

pracovních podmínek při veřejných zakázkách, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, pracovní doby a mechanismů sociálního dialogu.

- (3) Tripartitní deklarace MOP o zásadách týkajících se nadnárodních podniků a sociální politiky je důležitý a užitečný nástroj pro všechny podniky, včetně řetězců v oblasti distribuce, umožňující reagovat na krizi sociálně odpovědným způsobem.

Sociální dialog: kolektivně vyjednávat, identifikovat priority, vytvářet pobídky

15. Zvláště v dobách zvýšeného sociálního napětí je kriticky důležité zvýšené respektování a využívání mechanismů sociálního dialogu, včetně kolektivního vyjednávání - tam, kde připadá v úvahu - na všech úrovních.
16. Sociální dialog je neocenitelný mechanismus pro konstrukci politik tak, aby byly v souladu s národními prioritami. Je to rovněž solidní základna pro budování závazků zaměstnavatelů i zaměstnanců ke společnému postupu s vládami, který je nutný k překonání krize a dosažení trvalého oživení. Když je úspěšně završen, přispívá k získání důvěry v dosažené výsledky.
17. Důležitým prvkem pro opatření týkající se ochrany pracovníků, sociálního zabezpečení, politik trhu práce a sociálního dialogu je posílení kapacit administrace a inspekce práce.

IV. Cesta kupředu: formovat spravedlivou a trvale udržitelnou globalizaci

18. Shora uvedený program úzce souvisí a navazuje na další dimenze globalizace a vyžaduje vzájemně související politiky a mezinárodní koordinaci. MOP by měla plně spolupracovat s OSN a všemi relevantními mezinárodními organizacemi.
19. MOP uvítala pozvání od G20, kterého se jí dostalo, aby ve spolupráci s dalšími relevantními organizacemi posoudila přijatá opatření, jakož i další, která si vyžaduje budoucnost.
20. Znovu potvrzujeme podporu pro roli MOP v rámci Rady vedoucích představitelů organizací OSN (CEB), která může napomáhat při vytváření příznivého mezinárodního prostředí pro zmírnění účinků krize. Vybízíme MOP, aby se hrála napomáhající roli a aby v tomto ohledu zajistila účinné a vzájemně související provádění sociálních a ekonomických politik.
21. Zvláště důležitá je spolupráce v těchto otázkách:
  - (1) budování silnějšího a globálně konsistentnějšího rámce pro dohled a regulaci finančního sektoru s cílem dosáhnout, aby sloužil reálné ekonomice, podporoval trvalou udržitelnost podniků a důstojnou práci a lépe chránil úspory a důchody lidí;
  - (2) prosazování účinného a dobře regulovaného obchodu a trhů přinášejících prospěch všem, které odradí země od protekcionismu. Při odstraňování bariér v rámci domácích i zahraničních trhů je nutné brát zřetel na různou úroveň rozvoje zemí; a
  - (3) přechod k nízkouhlíkové a životnímu prostředí přátelské ekonomice napomáhající urychlenému oživení tvorby pracovních míst, snížení sociálních rozdílů a podporující dosažení rozvojových cílů a při tomto procesu realizace důstojné práce.
22. V mnoha zemích, zvláště v těch nejméně rozvinutých, globální recese vyostřuje rozsáhlou strukturální nezaměstnanost, podzaměstnanost a chudobu.

Uznáváme potřebu:

- (1) dát mnohem větší prioritu vytváření důstojných pracovních příležitostí cestou systematických mnohazměrových programů dostatečně zabezpečených zdroji s cílem realizovat důstojnou práci a rozvoj v nejméně rozvinutých zemích;
  - (2) podporovat růst zaměstnanosti a vytvářet nové důstojné pracovní příležitosti prostřednictvím podpory a rozvoje udržitelných podniků;
  - (3) poskytovat výcvik k povolání a odborný výcvik a rozvoj podnikatelských dovedností, zejména pro nezaměstnané mladé lidi;
  - (4) zaměřit se na neformální ekonomiku s cílem dosáhnout přechodu na formální zaměstnání;
  - (5) uznat hodnotu zemědělství v rozvojových zemích a potřebu vybudovat na venkově infrastrukturu, průmysl a pracovní místa;
  - (6) zvýšit ekonomickou diverzitu budováním výrobních kapacit s vysokou přidanou hodnotou a služeb, které povzbudí domácí i vnější poptávku;
  - (7) vybízet mezinárodní komunitu, včetně mezinárodních finančních institucí, aby dala k dispozici zdroje určené k proticyklickým opatřením v zemích, které mají fiskální a politické potíže;
  - (8) dodržet závazky ke zvýšení pomoci a zabránit tak překážkám pro dosažení miléniových cílů rozvoje; a
  - (9) naléhavě vybízet mezinárodní společenství, aby poskytlo rozvojovou pomoc, včetně rozpočtové podpory, s cílem budovat základní sociální ochranu na národní úrovni.
- 23.** Vlády by měly zvážit opatření, například zavedení minimálních mezd, která mohou snížit chudobu a nerovnost, zvýšit poptávku a přispět ke stabilitě ekonomiky. V tomto ohledu může být vodítkem úmluva MOP č. 31 o stanovení minimálních mezd z r. 1970.
- 24.** Na současnou krizi je zapotřebí nahlížet jako na příležitost pro formulaci nových politik týkajících se rovnosti žen a mužů. Balíčky přijaté v době ekonomické krize podporující oživení by měly brát v úvahu účinky na ženy a muže a do všech opatření by měl být integrován zřetel na působení na obě pohlaví. V diskusích o balíčcích zaměřených na oživení, jak pokud jde o jejich obsah, tak při posouzení jejich účinku, musí mít ženy stejnou možnost vyjádřit se jako muži.
- 25.** Uskutečňování doporučení a jednotlivých politik v rámci Globálního paktu o pracovních místech vyžaduje zvážit možnost financování. Zvláštní podporu potřebují rozvojové země, které nemají fiskální prostor pro přijetí opatření a politik směřujících k oživení. Vybízíme dárcovské země a multilaterální agencie, aby zvážily poskytnutí finančních prostředků, včetně existujících protikrizových zdrojů, pro provedení těchto doporučení a politik.

V. Akce MOP

- 26.** MOP má uznanou autoritu v klíčových důležitých oblastech týkajících se reakce na krizi a prosazení ekonomického a sociálního rozvoje. V této souvislosti je důležitá kapacita MOP v provádění výzkumu a analýzy ekonomických a sociálních dat. Její odborné znalosti mohou být důležitou složkou její spolupráce s vládami, sociálními partnery a mezinárodním systémem. Tato kapacita zahrnuje, není však omezena na:
- vytváření pracovních příležitostí;
  - konstrukci sociální ochrany a modelů financování;
  - aktivní programy trhu práce

- mechanismy stanovení minimálních mezd;
- instituce trhu práce;
- administraci a inspekci práce;
- programy důstojné práce;
- zřizování a rozvoj podniků;
- mezinárodní standardy práce - provádění a monitorování;
- sociální dialog;
- sběr dat;
- rovnost žen a mužů na trhu práce;
- programy na pracovišti zaměřené na HIV/AIDS; a
- pracovní migraci.

27. K posílení praktických opatření popsaných výše mohou vést tyto aktivity:

- zvyšování kapacity zemí pro zjišťování a využívání informací z trhu práce, včetně informací o mzdovém vývoji, což umožní zlepšit základnu pro informovaná rozhodnutí o politice, a sběr a analýza konsistentních dat, aby země mohly vzájemně porovnat pokrok, kterého dosáhly;
- sběr a rozšiřování informací o tom, jak země reagují na krizi a o balíčcích ve prospěch oživení;
- ve spolupráci s dalšími příslušnými organizacemi posouzení přijatých opatření a budoucích opatření, která se jeví jako potřebná;
- posílení partnerství s regionálními bankami pro rozvoj a dalšími mezinárodními finančními institucemi;
- posílení způsobu diagnózy na úrovni zemí a poradní kapacity pro volbu politiky;
a
- stanovení priorit v programech důstojné práce jednotlivých zemí reagujících na krizi.

28. MOP se zavazuje přidělit potřebné lidské a finanční zdroje a spolupracovat s dalšími odbornými organizacemi s cílem pomáhat svým členům, kteří požádají o tuto podporu a hodlají využít Globálního paktu o pracovních místech. Přitom se MOP bude řídit Deklarací o sociální spravedlnosti pro spravedlivou globalizaci z r. 2008 a navazujícími rezolucemi.